

KLAGANDE

██████████ ██████████
Ombud: Magnus Persson
Nordström Assistans AB
Box 8139
200 41 Malmö

MOTPART

Omsorgsnämnden i Vellinge kommun
235 81 Vellinge

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 11 april 2016 i mål nr 2423-15,
se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bestämmer att ██████████ är berättigad till personlig assistans för tillsyn under all vaken tid han inte är i skolan utan att tiden begränsas.

Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att han ska beviljas personlig assistans i den omfattning som han har ansökt om. I andra hand yrkar han att målet ska återförvisas till omsorgsnämnden för ny beräkning av tid för tillsyn. Han

anför följande. Förvaltningsrätten har konstaterat att han inte kan lämnas utan någon form av vuxenkontroll, men utvecklar inte vilken form av kontroll detta skulle vara. Den lämpligaste insatsen vore just den yrkade hjälpen tillsyn som ett övrigt behov. Han löper, oavsett frekvensen på epileptiska anfall, risk att skada sig allvarligt och saknar också själv förmåga att värdera risker. Detta innebär att han inte kan lämnas ensam, också med hänsyn till sin svåra allergi som han inte själv kan hantera. Omsorgsnämnden har godtagit att han inte kan lämnas ensam. Han uppfyller de kriterier som normalt ställs upp för att beviljas tillsyn som ett övrigt personligt behov. Det finns inte stöd i lagtext, vägledning eller praxis för att bara beräkna behovet av tillsyn till 15 minuter per timme. Han bör därför beviljas hjälp ytterligare 45 minuter per timme för den tid han inte får behovet tillgodosett genom annan insats.

Omsorgsnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Den tillsyn som [REDACTED] är beviljad, 15 minuter per timme under tid som han inte vistas i skolan, är tillräcklig för att tillgodose hans behov. Det framgår av uppgifter från tidigare och nuvarande lärare att det räcker med någon som har koll på [REDACTED] men inte att det krävs en aktiv tillsyn hela tiden.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 9 a § andra stycket lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, gäller att den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov även har rätt till personlig assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2010 ref. 17 slagit fast att även sådan tillsyn som inte bedöms som aktiv kan ses som sådana andra personliga behov som ger rätt till personlig assistans enligt LSS.

Omsorgsnämnden har i förvaltningsrätten tillstyrkt att [REDACTED] beviljas ytterligare tid för personlig assistans bl.a. för tillsyn med 15 minuter per tillsynstimme under tid han inte är i skolan. Nämnden motiverade sin ändrade bedömning i den delen med att [REDACTED] har behov av att någon håller honom under uppsikt all vaken tid han inte är i skolan, men att det inte krävs aktiv tillsyn hela den tiden. Den ersättningsberättigade assistanstiden för tillsyn omfattar därför endast 15 minuter per hel tillsynstimme. Förvaltningsrätten beslutade i enlighet med vad omsorgsnämnden tillstyrkt.

Det är ostridigt att [REDACTED] inte kan lämnas ensam utan tillsyn under någon del av sin vakna tid han inte är i skolan. Som framgår ovan föreligger en rätt till biträde av personlig assistent även för tillsyn som inte är aktiv om behovet inte tillgodoses på annat sätt. Att [REDACTED] behov av tillsyn under aktuell tid tillgodoses på annat sätt framgår inte av utredningen. Omsorgsnämnden har därför inte haft fog för att begränsa den assistansberättigade ersättningstiden till endast den aktiva tillsynen. [REDACTED] är därmed berättigad till biträde av personlig assistent för tillsyn all vaken tid han inte är i skolan, dvs. även för tillsyn som inte är aktiv. Det ankommer på omsorgsnämnden att beräkna det ytterligare antal timmar som biträde av personlig assistent ska lämnas.

Vad gäller [REDACTED] behov av biträde av personlig assistent i övrigt gör kammarrätten samma bedömning som förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Ewa Hagard Linander

Henrik Brüsin
referent

Bengt Garnegård

/Maria Rydell

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2016-04-11
Meddelad i
Malmö

Mål nr
2423-15

KLAGANDE

██████████ ██████████

Ombud: Karolina Kohlström
Nordström Assistans AB
Box 8139
200 41 Malmö

MOTPART

Omsorgsnämnden i Vellinge kommun
Vellinge kommun
235 81 Vellinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Omsorgsnämnden i Vellinge kommuns beslut den 14 januari 2015

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Med delvis bifall till överklagandet förklarar förvaltningsrätten att ██████████
██████████ har rätt till personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med 36,1 timmar per vecka.

Dok.Id 294652

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Förvaltningsrätten i Malmö förklarade i dom den 1 december 2014, mål nr 3605-14, att [REDACTED] hade rätt till biträde av personlig assistent enligt 9 § 2 LSS och lämnade handlingarna åter till Omsorgsnämnden i Vellinge kommun för att bestämma omfattningen av behovet av personlig assistans.

[REDACTED] ansökan avsåg personlig assistans med i genomsnitt 103,67 timmar per vecka.

Genom det överklagade beslutet beviljade omsorgsnämnden [REDACTED] [REDACTED] personlig assistens med 20,173 timmar per vecka och avlog ansökan i övrigt.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas personlig assistans med ytterligare 99,4 timmar per vecka. Han anför omständigheter som berör toalettbesök, bad- och dusch, av- och påklädning i samband med toalettbesök, torka kropp efter dusch och deodorant, smörja in kroppen, träning och aktiviteter, tillsyn all vaken tid och väntetid natt. Tidsberäkningen för en skoldag ska ändras eftersom han har börjat på gymnasiesärskola under utredningens gång.

Vid omprövning gör omsorgsnämnden bedömningen att det totala behovet av assistans uppgår till 36,1 timmar. Omsorgsnämnden vidhåller sitt beslut i övrigt och tillägger att förvaltningsrätten i dom den 1 december 2014 fastställt de grundläggande behoven till 5,77 timmar per vecka.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Det är ostridigt att [REDACTED] tillhör personkretsen enligt 1 § 1 LSS. Enligt 7 § LSS har personer som tillhör personkretsen i 1 § rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Genom insatserna ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor. Av 9 § 2 LSS framgår att en av dessa insatser är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans.

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Enligt andra stycket samma bestämmelse har den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov även rätt till insats för andra personliga behov om dessa inte tillgodoses på annat sätt.

Utredningen i målet

[REDACTED] bor tillsammans med sin familj. Vid tiden för ansökan gick han i särskola men han går nu i gymnasiesärskola. Av olika läkarintyg framgår att [REDACTED] har medelsvår psykisk utvecklingsstörning, tvångsbeteende, hemiplegisk cerebral pares på höger sida, epilepsi och hypotyreoos. Han fick ett stort epileptiskt anfall under 2013. Han har mycket svåra allergier. På grund av sin kraftiga jordnötsallergi måste han alltid ha akutpreparat med sig. Hans nötallergi är så allvarlig att han har beviljats speciell färdtjänst som kan garantera att det inte finns nötter i bilen.

Utredningen i målet ger stöd för att [REDACTED] är i behov av stöd och hjälp för att klara av ett flertal av sina dagliga aktiviteter. [REDACTED] behöver såväl verbalt stöd som praktisk hjälp i vissa situationer.

Avseende de praktiska hjälpbehoven framgår av utredningen att [REDACTED] äter och dricker självständigt men att han kan behöva hjälp med att dela upp maten. Han klarar till stor del av att klä på sig själv men han behöver hjälp med knappar och dragkedjor. Han får hjälp av sin mamma vid dusch och tandborstning samt med att smörja in kroppen. [REDACTED] duschar själv i skolan. Detta klarar han bra men enligt personal på skolan kan han behöva viss hjälp hemma för att bli ordentligt ren. Av ADL-utredningen framkommer att han behöver hjälp med torkning efter tarmtömning samt viss hjälp med knappar och dragkedjor i samband med toalettbesök.

Lärare vid gymnasiesärskolan i Vellinge uppger att [REDACTED] kan bli aggressiv, men att detta endast sker vid missförstånd. På rasten fungerar han bra. Antingen så sitter han i klassrummet tillsammans med en kompis och sitter vid datorn, eller så sitter han själv i rastrummet. Det finns alltid vuxna som har koll på honom, Han kan sitta i ett rum med stängd dörr men lärarna tittar till honom lite då och då för att se till att allt är bra. Han har inte haft något epileptiskt anfall i skolan.

Beräkningen av beviljade och tillstyrkta timmar.

Omsorgsnämnden har i det överklagade beslutet beräknat behovet av personlig assistans till 20,173 timmar per vecka, varav 5,77 timmar avser grundläggande behov och 14,40 timmar avser övriga behov.

De grundläggande behoven har bedömts vara personlig hygien (dusch, schamponering, torkning, bruk av deodorant, rakning, nagelklippning och

rengöring av öronen) 4,25 timmar, av- och påklädning 1,17 timmar samt torkning i samband med tarmtömning (vid ett tillfälle per dag) 0,35 timme per vecka. Omsorgsnämnden har bedömt de övriga behoven per ledig dag till följande: måltider (0,95), av- och påklädning (0,08), aktiviteter och träning (0,71), läkarbesök (0,22) och hjälpbehov nattetid (0,17), eller totalt 2,13 timmar per dag. Efter en fördelning skoldagar (då behovet avseende måltider minskats med 0,16 timmar) och lovdagar har omsorgsnämnden kommit fram till att de övriga behoven uppgår till 14,40 timmar i veckan.

Omsorgsnämnden har nu tillstyrkt att [REDACTED] beviljas ytterligare i genomsnitt 15,9 timmar per vecka för tillsyn. Behovet har beräknats till 3,03 timmar per dag per skolfri vecka och 1,46 timmar per dag per skolvecka. Efter en smärre korrigeringsmed + 0,02 timmar (på grund avrundningsfel vid beräkning av behovet av av- och påklädning) så beräknades det totala assistansbehovet till 36,1 timmar per vecka. Beräkningen har utgått från uppgifterna om [REDACTED] vakna tid när han går i gymnasieskolan.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om [REDACTED] utöver beviljad personlig assistans har rätt till ytterligare personlig assistans.

När det gäller de grundläggande behoven har förvaltningsrätten i dom den 1 december 2014 domskälsvis anfört att det inte finns stöd för att [REDACTED] hjälpbehov i denna del är av större tidsmässig omfattning än vad som framgår av nämndens beräkning, dvs. 5,77 timmar per vecka. Förvaltningsrätten finner att det inte framkommit skäl för att göra en annan bedömning i detta mål.

Vad gäller aktiviteter och träning yrkar [REDACTED] att han ska beviljas personlig assistans för simträning med 4 timmar per vecka, för golf med 4 timmar per vecka, för sjukgymnastprogram tillsammans med annan 15 minuter per dag, för promenader o.d. med fyra timmar per vecka samt för att åka till byggvaruhus med 4 timmar per vecka, sammanlagt 17,75 timmar per vecka. Omsorgsnämnden har beaktat att han sedan tidigare är beviljad led-sagarservice med 16 timmar per månad och bedömt behovet av personlig assistans vid aktiviteter och träning till 25 timmar per månad. Enligt förvaltningsrätten har omsorgsnämnden gjort en rimlig bedömning i detta avseende.

[REDACTED] har vidare yrkat personlig assistans för tillsyn all vaken tid som inte tillgodoses genom något annat hjälpbehov. Han motiverar detta med bland annat hans svårartade nötallergi, epileptiska anfall och att han inte förstår sig på faror. Enligt förvaltningsrättens bedömning visar utredningen i målet att han kan lämnas ensam i ett rum men med någon form av vuxenkontroll. Utredningen i målet visar inte att de epileptiska anfällen är särskilt frekventa. Han har t.ex. inte haft något epileptiskt anfall i skolan. Omsorgsnämnden har beräknat hans behov av tillsyn vaken tid till 16 timmar per vecka. Mot bakgrund av ovanstående finner förvaltningsrätten att det inte framkommit skäl för att bevilja ytterligare tid för tillsyn vaken tid. För tillsyn nattetid vid ett toalettbesök har omsorgsnämnden beviljat personlig assistans med 10 minuter. Utredningen i målet visar inte att de epileptiska anfällen är så frekventa att ytterligare tid bör medges för tillsyn nattetid.

Sammantaget finner förvaltningsrätten att av omsorgsnämnden beviljad och tillstyrkt tid får anses tillförsäkra [REDACTED] goda levnadsvillkor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV3109/1B)

Mattias Steen

I avgörandet har även nämndemännen Asterios Bratanis, Gertrud Ekman och Bo Kronvall deltagit.

Ingrid Andersson har föredragit målet

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.